

Hankennumero: 15352
Tukipäätösnumero: 82136

Väliraportti
1.1.2016 – 30.11.2016

Art and the Environment – “Creative Ways”
Taide ja ympäristö
Konst och miljö

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojelu ry.
Juha Niemi
Mikael Henriksson
Emma-Sofia Soini

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Svenska kulturfonden

Sisällysluettelo

1. Yhteenveto hankkeen toiminnasta vuodelta 2016	3
2. Sammanfattning	5
3. Hankkeen kuvaus	7
4. Hankkeen tavoitteet	8
5. Hankkeen toteutus	10
5.1 Hankkeen toiminta	10
Paikallinen toiminta	10
Kansainvälinen toiminta	13
5.2 Aikataulu	13
5.3 Resurssit	14
5.4 Toteutuksen organisaatio	14
5.5 Kustannukset ja rahoitus	15
5.6 Raportointi ja seuranta	15
5.7 Viestintä	15
5.8 Toteutusoletukset ja riskit	16
6. Yhteistyökumppanit, kohderyhmä ja hyödynsaajat	16
7. Esitykset jatkotoimenpiteiksi	17

Liite 1. Matkaraportti 01/2016

Liite 2. Matkaraportti 10/2016

Raportissa käytetyt kuvat ovat Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksen henkilökunnan ottamia, jollei toisin mainita.

Kuva 1. Jokamiehenoikeuksia voi oppia tekemällä taidetta.

1. Yhteenveto hankkeen toiminnasta vuodelta 2016

Hanke lähti hiljalleen käyntiin tammikuun alussa ja yhteistyötä koulujen ja englantilaisen yhteistyökumppanin, Durham Heritage Coast Partnershipin kanssa alettiin solmia. Hankkeen aloittamista häiritsi Leader -ohjelmakauden alun viivästyminen samoin kuin Britannian päätös erota EU:sta. Hanke haluttiin kuitenkin saada käyntiin, hieman omalla riskilläkin. Virallinen vahvistus hankkeelle saatiin kesäkuussa ennen juhannusta ja hyvin pohjustettu ja suunniteltu toiminta koulujen kanssa päästiin aloittamaan vauhdilla heti koulujen kesälomien jälkeen.

Hankkeeseen valittiin alkuvaiheessa suomenkielisistä kouluista Askolan lukio, Sipoonjoen koulu, Myrskylän Kirkonkylän koulu ja Mäntsälän Hirvihaaran koulu. Ruotsinkielisistä kouluista mukana ovat Lovisa Gymnasium, Kungsvägens skola Sipoossa ja Porvoon Sannäs skola. Lisäksi yhteistyötä aloitellaan Pornaisten Mika Waltarin koulun kanssa. Koulutoiminta ja tulevan toiminnan suunnittelu käynnistyivät hyvin ja koulujen kiinnostus hankkeeseen on suuri. Kovan kysynnän vuoksi hankkeen tulevana vuosina tullaan monen muunkin koulun kanssa järjestämään pienempiä kokonaisuuksia tiettyjen ympäristökasvatuksellisten aihepiirien tiimoilta.

Kuva 2. Koulutapahtumissa tutustuttiin mm. lähiluontoon ja tarkasteltiin kaloja sekä kalojen ravintoa tarkemmin. (Kuva Henna Holma).

Hankkeen kouluyhteistyö toteutettiin kouluajan ulkopuolisina kerho- ja työpajatapahtumina. Syksyn 2016 aikana ympäristökasvatustapahtumia ja erillisiä työpajoja järjestettiin kouluille yli parikymmentä. Koululaisten kanssa pääaiheeksi nousi koulujen lähiympäristöön tutustuminen ja sen tutkiminen. Tapahtumissa koululaisia tutustutettiin mm. lähivesistöihin ja -metsiin, eliölajeihin ja

ravintoverkkoihin, jokamiehenoikeuksiin, jätevesien ja ihmistoiminnan vaikutuksiin, johdateltiin erilaisiin aistimaailmoihin ja vahvistettiin lasten tunnesidettä luontoon, perehdyttiin vesieliöiden ja metsäneläinten talveen valmistautumiseen ja paljon muuta.

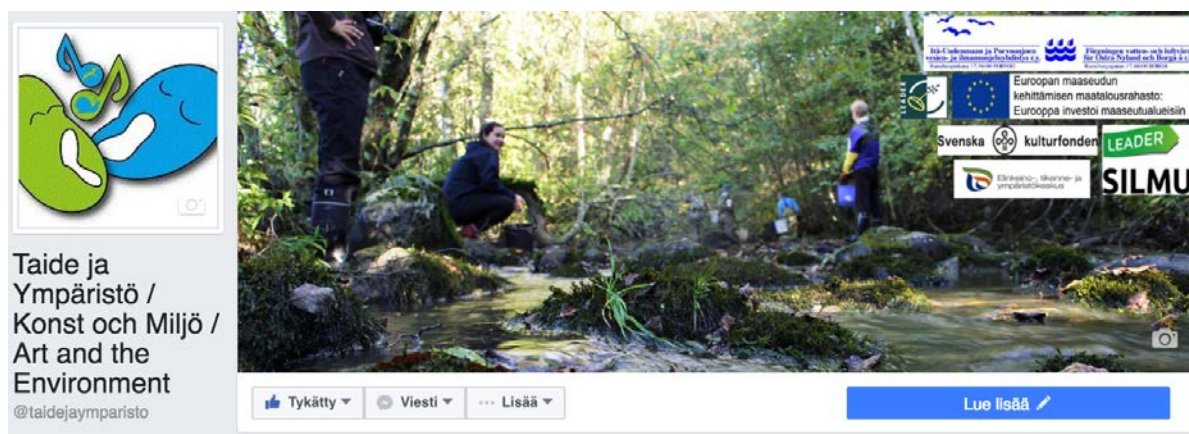
Tapahtumien pohjalta koululaisten oppimista syvennettiin erillisissä työpajoissa, joiden pohjalta opittua tulkittiin eri taidemuotoja hyödyntäen ja samalla oppilaat opettivat toisiaan. Poikkitieteellinen lähestymistapa koettiin sekä opettajien että oppilaiden kesken innostavana ja opettavaisena ja lopputuloksena syntyikin taideteoksia, musiikkia, valokuvataidetta, dioraamoja, videoita, postereita ja muuta lavean taidekäsitteen sisään mahtuvaa. Tärkeintä kuitenkin oli ympäristöasioiden oppiminen ja tietoisuuden kasvu sekä aitojen luontoelämysten ja -kokemusten saaminen. Jo nyt hankkeen toimintamallin voidaan todeta olevan erityisen toimiva ja onnistunut.

Vuoden 2016 aikana tehtiin myös kaksi opintomatkaa Englantiin. Tammikuun lopulla luotiin yhteyksiä ja valmisteltiin tulevia oppilasvierailuja sekä käynnistettiin hankeyhteistyötä. Lokakuussa Englantiin suuntasi Askolan lukion 10 oppilaan ryhmä yhdessä hankevetäjän ja kahden opettajan kanssa. Opintomatkan aikana opittiin ympäristöasioista Englannissa ja paneuduttiin isompiin ympäristökysymyksiin. Englannissa toimittiin tiiviissä yhteistyössä paikallisen lukion East Durham Collegen kanssa, tutustuttiin toisiimme, luotiin yhteistyökanavia, tehtiin yhdessä taidetta, musiikkia ja tutustuttiin erilaisiin ympäristöteemoihin, ja tutustutettiin englantilaisia Suomeen, Askolaan, suomalaiseen koulujärjestelmään ja hankkeen tuotoksiin. Onnistuneen opintomatkan aikana törmättiin ja opittiin lähes kaikkiin lukiossa käytäviin oppiaineisiin ja saatiin uusia elämyksiä. Muutamille oppilaista kyseessä oli ensimmäinen ulkomaanmatka.

Kuva 3. Kansainväliset vierailut ovat hankkeen keskeinen osa ja oppilaille todellinen opinto- ja elämysmatka.

Hanke on käynnistynyt erinomaisesti ja aktiivisesti ja hankkeen toiminnasta on viestitty aktiivisesti hankkeelle perustetuilla sosiaalisen median kanavilla. Hankkeella on oma Facebook, Instagram ja Youtube -sivut ja hanke on nähtävillä myös yhdistyksen nettisivuilla. Lisäksi hankkeesta on tiedotettu useissa paikallismedioissa. Hankkeen toiminnasta noin kolmasosa on ollut ruotsinkielistä ja loput suomen- ja englanninkielistä. Hanketta jatketaan alkuperäisen hankesuunnitelman mukaisesti ja toiminta sen kuin aktivoituu ensi vuoden aikana.

Kuva 4. Hankkeella on oma Facebook-sivu, joka toimii yhtenä keskeisenä viestintäkanavana.

2. Sammanfattning

Projektet startade steg för steg i början av januari och kontakter började knytas med skolor och med den engelska samarbetspartnern. Projektets start stördes av att Leader programperiodens start var försenad och av Storbritanniens beslut att utträda ur EU. Det fanns ändå ett behov av att få igång projektet, t.o.m. på en liten egen risk. Ett officiellt beslut om projektet erhöles i juni före midsommar och det noggrant förberedda och välplanerade samarbetet med skolorna kunde påbörjas omedelbart efter skolornas sommarlov.

I inledningsskedet valdes de finskspråkiga skolorna Askolan lukio, Sipoonjoen koulu, Kirkonkylän koulu i Mörskom, Hirvihaaran koulu i Mäntsälä och Mika Waltarin koulu i Borgnäs att delta i projektet. Svenskspråkiga skolor som är med i projektet är Lovisa Gymnasium, Kungsvägens skola i Sibbo och preliminärt Sannäs skola i Borgå. Verksamheten med skolorna och planeringen av den kommande verksamheten startade problemfritt och skolornas intresse för projektet har varit stort. På grund av den stora efterfrågan kommer mindre helheter kring bestämda teman inom miljöfostran att anordnas även med flera andra skolor under projektets kommande år.

Projektets verksamhet med skolorna genomfördes utanför skoltiden som klubb- och arbetsgruppverksamhet. Under hösten 2016 anordnades över tjugo miljöfostringstillställningar och olika arbetsgrupper. Att lära känna och utforska skolornas närmiljö samt att ge det inlärd konstnärlig utformning steg till huvudtema i verksamheten med skolorna. Under tillställningarna bekantade eleverna sig med bl.a.

närvattendrag och -skogar, växter och djur såsom vattendragens bottendjur och fiskar samt ekosystem och näringsnätverk, avloppsvatten och människans miljöpåverkan. Eleverna fick bl.a. också bekanta sig med allemansrätten och hur naturen förbereder sig för vintern och mycket annat som gör banden till naturen starkare.

Med tillställningarna som grund fördjupades elevernas inläring i arbetsgrupper där de tidigare inlärd miljökunskaperna fördjupades och gestaltades med hjälp av olika konstformer. Med konstverkens hjälp lärde sig eleverna av varandra och visade vad de lärt sig för resten av skolan. Det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet som överskred gränserna för miljöfostran, naturvetenskaperna och konsten upplevdes som inspirerande, lärorik och motiverande av såväl lärare som elever. Som slutprodukt skapades konstverk av mycket varierande slag såsom musik, fotokonst, dioramor, videon, posters, texter, dikter och mycket annat som inryms i en bred definition av konstbegreppet. Det primära var ändå inläringen av miljöfrågor och breddandet av miljömedvetenheten samt att ge eleverna genuina naturupplevelser. Redan nu kan man konstatera att projektets verksamhetsmodell är synnerligen fungerande och lyckad.

Kuva 5. Oppimisen lomassa lapset kehystivät myös luonnon omia taideteoksia.

Under år 2016 gjordes även två studieresor till England. Under slutet av januari skapades kontakter och kommande elevbesök förbereddes och projektsamarbetet startades. I oktober styrde en grupp på 10 elever tillsammans med projektledaren och två lärare till England. Englandsresan gjordes i nära samarbete med det lokala gymnasiet East Durham College. Under studieresan lärde man sig om miljöfrågor i England och engelsmännen fick i sin tur lära sig om såväl Finland, finländska miljöfrågor och det finländska skolsystemet och också om den lilla kommunen Askola.

Den produktion som tillverkats av Askolan lukio inom projektet visades upp och tillsammans med de engelska eleverna och lärarna gjordes mera musik och konst. Under studieresan satte man sig in i stora miljöfrågor och bekantade sig med olika miljöteman. Under den lyckade studieresan kom man i kontakt med nästan alla gymnasieämnen och fick en mängd nya erfarenheter. För en del av eleverna var resan den första utomlandsresan de gjort.

Projektet har kommit utmärkt igång och om projektets verksamhet har redovisats aktivt på sociala medier via de kanaler som grundats för projektet. Projektet har egna Facebook, Instagram och Youtube –sidor och projektet är synligt även på föreningens hemsidor. Via flera lokala medier har också informerats om projektet. Av projektverksamheten har ungefär en tredjedel gått på svenska och resten på finska och engelska. Projektet fortsätter enligt den ursprungliga projektplanen och verksamheten och aktiviteten trappas upp ytterligare under nästa år.

Ketunpennun seikkailu metsässä

Ketunpentu herää pesässään sisarustensa meluun. Herää, herää, ulkona on satanut lunta! Ketunpentu ryntää pesäluolan suulle ja hihkaisee ilosta! Maa on peittynyt valkoiseen lumivaippaan ja lumihuutelet kimmeltävät puiden oksilla. Pieni mutta navakka tuulenpuuska puhalttaa ketunpennun kasvoille kylmän tuulahduksen (**A heiluttaa paperin palaa parinsa kasvojen edessä**). Se pörhistää turkkiaan ja irvistää tuulelle takaisin.

”Minä lähden seikkailulle!” - ketunpentu toteaa ja astuu luolastaan ulos. Lumi narskuu sen tassujen alla ja kylmä maa kipristää polkuanturoissa. Ketunpentu päättää suunnata seikkailunsa läheiseen pieneen metsään, jossa pennuilla on lupa leikkiä. Metsän tuoksu tavoittaa ketunpennun nenän (**A antaa B:n haistella tuoksuun kastettua pumpulipuikkoa**), kun se saapuu pieneen metsikköön. Suuret kuuset ja männyt kohoavat korkealle taivaan rajaan asti ja saavat ketunpennun tuntemaan olonsa turvalliseksi. Tämä pieni metsä on hänelle niin kovin rakas paikka.

Tuijottaessaan puiden latvoja, jokin pieni musta piste jostain korkealta lähestyy ja lähestyy ketunpentua. Sehän tulee suoraan päin! Kuusen käpy tipahtaa aivan ketunpennun tassujen eteen (**A tiputtaa kävyn B:n edessä olevalle pulpetille**). Huh ei sentään osunut!

Kuva 6. Tämä ympäristökasvatushanke on sekoitus luonnossa oppimista, luovuutta, aistielämyksiä, seikkailua, taiteellisuutta ja luontosuhteen vahvistamista.

3. Hankkeen kuvaus

Tässä kansainvälisessä ympäristötietoisuutta edistävässä hankkeessa ovat yhteistyössä Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry. ja Kehittämisyhdistys SILMU ry sekä Durham Heritage Coast Partnership ja LAG Durham

County Council Englannista yhdessä paikallisten koulujen kanssa.. Hanke pohjautuu hankeosapuolien paikallisten hankkeiden väliseen yhteistyöhön, jossa jaetaan hyviä käytäntöjä ja toimintatapoja sekä tuodaan paikallista osaamista osapuolien käyttöön. Hankkeen kulmakivenä on aktiivinen kanssakäyminen koulujen kanssa ja kyseessä on nimenomaan lapsille ja nuorille suunnattu elämyksellinen ympäristökasvatushanke.

Hankkeen perusajatuksena on tutustuttaa koululaisia ympäristöasioihin ja luoda tunnesiteitä luontoon sekä jalostaa ja syventää opittua eri taidemuotoja hyödyntäen. Hanke järjestää koululaisille ympäristötapahtumia ja niihin liittyviä työpajoja, joissa eri luontoteemoihin liittyen opitaan, oivalletaan ja syvennetään ympäristöasioita. Lopputuloksena on oppilaiden tekemää ympäristötaidetta eri muodoissaan. Hankkeen aikana viedään oppilaita Suomesta Englantiin opintomatkoille ja isännöidään englantilaisten vierailuja Suomeen. Hankkeen toiminta tapahtuu partnerimaassa ja Suomessa SILMU ry:n toiminta-alueella, johon kuuluvat Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Myrskylä, Mäntsälä, Pornainen, Porvoo, Pukkila ja Sipoo. Hanke on suomen-, ruotsin- ja englanninkielinen. Hanke alkoi 1.1.2016 ja päättyi vuoden 2019 alkupuolella.

4. Hankkeen tavoitteet

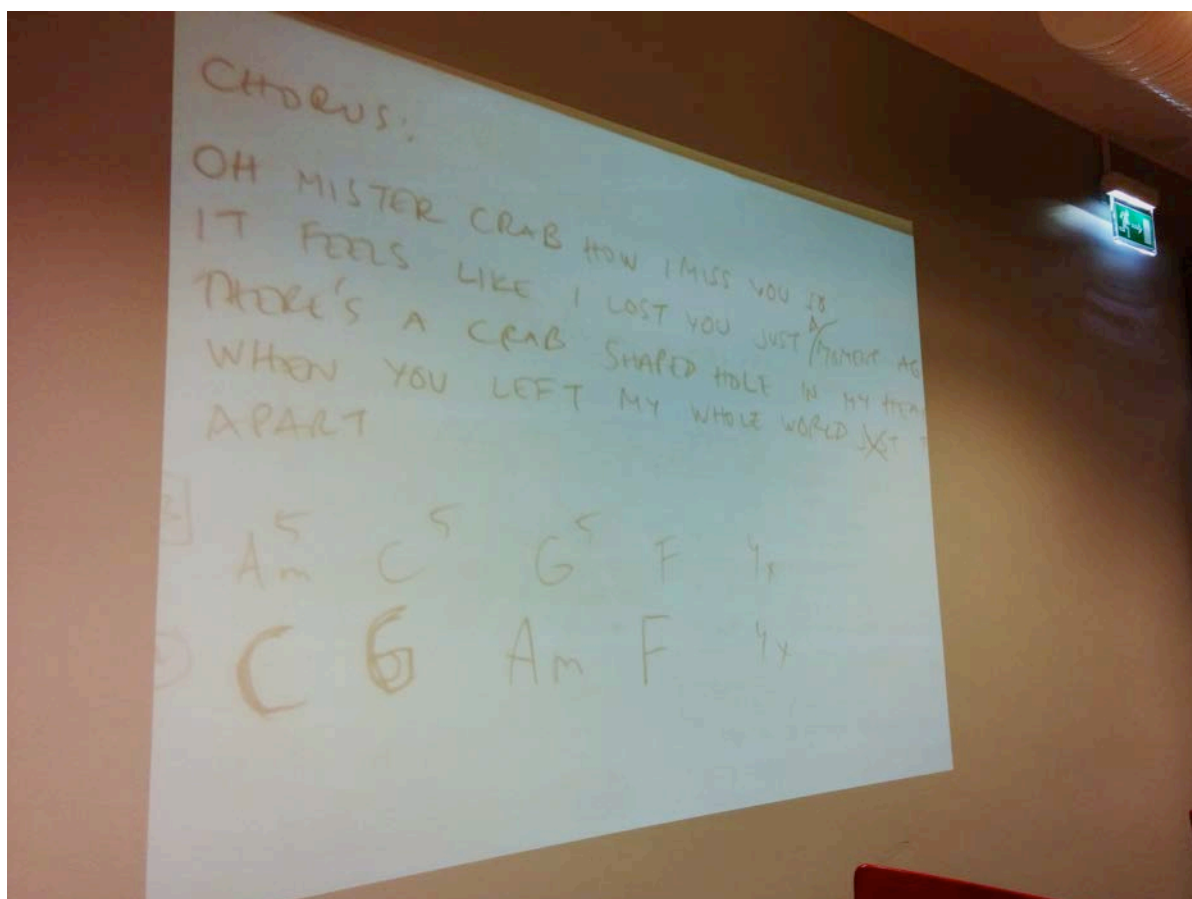
Hankkeen tavoitteena on oppilaiden ympäristötietämyksen ja -tietoisuuden kohentaminen hankkeen puitteissa järjestettävissä ympäristöopetus-tapahtumissa. Tärkeää on konkreettinen kosketuspinta alueen koulujen oppilaiden elämään ja sellaisten oppimisympäristöjen löytäminen, jotka kannustavat oivaltamiseen, taiteellisten ideoiden syntyyn ja samalla ympäristöasioiden sisäistämiseen. Ympäristöopetustapahtumissa opitut tiedot ja taidot syvenevät oppilaiden mielissä ja lisäävät kriittistä ajattelua heidän työstäessään opittua taiteellisempaan muotoon.

Kuva 7. Hankkeen yhtenä tavoitteena on antaa lapsille ja nuorille erilaisia luontuelämyksiä joista oppia, mutta myös uudenlaisia kokemuksia mm. esiintymiseen ja kansainväliseen vuorovaikutukseen. Kuva Askolan lukion opintomatkasta Durhamiin.

Hankkeen tavoitteena on lisäksi edistää kansainvälistä oppilasvaihtoa ja vuorovaikutusta, yhteistyötä ja kokemusten vaihtoa ja sekä viedä että tuoda uusia näkökulmia, tietoja ja asenteita ympäristöosaamiseen meille ja muualle. Hanke luo kansainvälistä yhteistyöverkostoa koulujen ja oppilaiden välille ja tuo globaalia ajattelua paikalliseen toimintaan avaten nuorille ovia kansainvälistymiselle. Eri maiden koulujen yhteistyönä synnytetään myös yhteistä ympäristömusiikkituotosta, jossa suomalaisilla on oiva mahdollisuus sanoittaa lauluja englanninkielellä. Hankkeessa tuodaan uusia toimintamalleja ja -tapoja paikallisesti toteutettavaan ympäristönsuojelu- ja ympäristökasvatustyöhön sekä edistetään ympäristötietoutta alueella tiedotuksen ja erilaisten taiteellisten tuotosten kautta. Hanke luo kansainvälistä yhteistyöverkostoa myös tulevaisuutta ajatellen ja tuo globaalia ajattelua paikalliseen toimintaan. Ympäristökasvatuksella on myös tärkeä rooli ihmisten matkailutottumusten ohjaamisessa ekoturismin suuntaan.

Hanke pyrkii edistämään myös toimintaryhmien välistä yhteistyötä. Suomen ja Englannin alueiden toimintaryhmien välille pyritään järjestämään tapaamisia ja tutustuttamaan heitä toistensa toimintatapoihin ja rahoitettuihin hankkeisiin.

Kuva 8. Hankkeen yhtenä tavoitteena on saada oppilaat syventämään ja soveltamaan opittua taiteelliseen muotoon, kuten tässä kuvassa musiikkiin.

5. Hankkeen toteutus

5.1. Hankkeen toiminta

Paikallinen toiminta

Hankkeen toteutus ja suunnittelu aloitettiin sopivien yhteistyökoulujen etsimisellä ja yhteisen toiminnan ideoinnilla. Hankkeeseen valittiin alkuvaiheessa suomenkielisistä kouluista Askolan lukio, Sipoonjoen koulu, Myrskylän Kirkonkylän koulu ja Mäntsälän Hirvihaaran koulu, joiden kanssa toiminta käynnistettiin tehokkaasti uuden lukuvuoden alkaessa elokuussa. Ruotsinkielisistä kouluista toiminta alkoi Lovisa Gymnasiumin ja Sipoon Kungsvägens skolanin kanssa ja lisäksi toimintaa on ideoitu ja käynnistetty myös Porvoon Sannäs skolanin ja Pornaisten Mika Waltarin -koulun kanssa.

Hankkeelle perustettiin osio yhdistyksen nettisivuille osoitteeseen www.vesi-ilma.fi ja hankkeelle avattiin omat Facebook, Instagram ja Youtube -sivut. Hankkeen toimintaa päivitetään aktiivisesti sivuille, joilla on merkittävä rooli hankkeen viestinnässä myös lapsia ja nuoria ajatellen. Hankkeen koulutapahtumista ja tuotoksista löytyy myös tarkemmin tietoa kyseisten SOME -kanavien kautta.

Kuva 9. Oppilaita kipuamassa "kuka syö ketä -rappusia" pitkin ylöspäin järven ravintoverkkoihin tutustuen.

Hankkeen toimintaa koulujen kanssa toteutettiin koulujen kanssa suunniteltujen teemojen mukaisesti erillisinä toimintapäivinä, työpajoina, kerhoina ja tapahtumina, jotka järjestettiin varsinaisen kouluajan lisänä (ulkopuolella) syventävinä ja soveltavina kokonaisuuksina. Vuoden 2016 pääteemaksi kouluilla nousi lähiluonto ja oppilaita koskettava lähiympäristö. Ympäristökasvatustapahtumien tehtävänä oli antaa oppilaille luontoelämyksiä ja kokemuksia, tuoda lähiluontoa tutuksi ja näyttää oman toiminnan vaikutuksia ympäröivään luontoon.

Kuva 10. Ympäristökasvatustapahtumiin ja työpajoihin yhdistyy ympäristökasvatuksen lisäksi useita muita oppiaineita, kuten tässä kuvaamataittoa. Samalla opitut ympäristöasiat syvennyvät oppilaiden mieliin.

Tapahtumia koulujen kanssa järjestettiin yli parikymmentä, mikä oli hankkeen aloituksen viivästyisestä huolimatta paljon alkuperäisessä hankesuunnitelmassa kaavailtua enemmän. Tapahtumia pidettiin sekä suomen- että ruotsinkielisinä ja myös englantia käytettiin tapahtumissa oppilaiden kiinnostuksen mukaan. Tapahtumissa opeteltiin perustaitoja luonnossa liikkumiseen ja hälvennettiin oppilaiden pelkoja metsässä liikkumiseen, opittiin jokamiehen oikeuksia ja vastuita, onkimis- ja kalastustaitoja, kalan käsittelyä ja laittamista ruuaksi (yksi taiteenlaji muuten tuo ruuanlaittokin), luonnon muiden antimien hyödyntämistä ravinnoksi, tutustuttiin turvalliseen liikkumiseen vesillä ja jäällä, tehtiin oikeaa tutkimusta virtavesissä ja merellä ja ennen kaikkea nautittiin luonnosta hyvinvoinnin lähteenä positiivisten luontoelämysten kautta.

Tapahtumien/työpajojen määrät kouluittain:

Askolan lukio	7	Lovisa Gymnasium	4
Kirkonkylän koulu	7	Hirvihaaran koulu	3
Kungsvägens skola	1	Sipoonjoen koulu	2

Sannäs skola ja Mika Waltarin koulu (toiminta käynnistymässä)

Tapahtumissa ja työpajoissa opittua syvennettiin ja sovellettiin taiteen keinoja hyödyntäen erilaisiksi tuotoksiksi. Hankkeen ensimmäisen syksyn aikana on syntynyt mm. musiikkikappaleet "Taimenen tarina" (kertoo taimenen elinkierrosta ja elämän haasteista eteläisen Suomen virtavesissä) ja englanninkielinen "Mr. Crab", kotimaiselle jokiravulle tehty kappale. Oppilaiden tuotoksina syntyi ravintoverkko dioraamoja, postereita ja multimediaesityksiä, valokuvia, tarinoita ja runoja, blogi, tutkimusraportteja, ruokaa luonnon antimista, ekologisia hetkellisiä taideteoksia luontoon (jotka sade, tuuli tai vuorovesi voi pyyhkiä myöhemmin pois) ja paljon muuta. Osa taiteellisista tuotoksista on jo nähtävillä hankkeen viestintäkanavilla, jonne jatkuvasti lisäillään ja päivitetään tuotoksia ja toimintaa. Hankkeesta työstetään myös koko hankkeen toimintaa ja tuloksia kokoavaa videota.

Kuva 11. Ala-asteen oppilaiden tekemät ravintoverkko-dioraamat olivat upeita taidonnäytteitä.

Kansainvälinen toiminta

Vuoden 2016 aikana järjestettiin kaksi kansainvälistä opintomatkaa/vierailua Englantiin, joista toiselle osallistui kymmenen oppilasta ja kaksi opettajaa Askolan lukiosta. Opintomatkat koettiin hyödyllisinä ja avartavina ja oleellisena hanketta rikastuttavana osana. Opintomatkojen avulla on viety paikallista osaamista Englantiin ja tuotu uusia ideoita ja käytäntöjä hankkeen kotimaassa tapahtuvaan koulutoimintaan. Opintomatkoista on kirjoitettu erilliset raportit, jotka löytyvät liitteestä 1.

Kuva 12. Askolan ja Durhamin lukioiden oppilaat tutustuivat toisiinsa ympäristötyöpajojen lomassa ja tekivät yhdessä myös ympäristötaitetta ja musiikkia opintomatkamme aikana.

5.2 Aikataulu

Hankkeen päätöksenteon viivästymisestä johtuen hanke päästiin käynnistämään toden teolla hieman alkuperäistä aikataulua myöhemmin. Hyvästä valmistelusta ja suunnittelusta johtuen hanketoiminta koulujen kanssa saatiin kuitenkin elokuussa käyntiin todella tehokkaasti ja aikataulu saatiin kurottua umpeen. Vuoden 2017 osalta hanketta päästään toteuttamaan alkuperäisen hankesuunnitelman mukaisesti.

5.3 Resurssit

Hankkeen onnistuminen pohjautuu yhdistyksen vankkaan kokemukseen koulujen kanssa käytävästä yhteistyöstä ja hyvään etukäteissuunnitteluun, töiden koordinointiin ja tehokkaaseen vuorovaikutukseen hankepartnerien kanssa. Hankkeen toteutumisen kannalta on edullista valmiit yhteistyökanavat Englantiin ja toimivaksi havaittu yhteistyö partneritahojen välillä, mikä vähentää merkittävästi myös kansainvälisistä vierailuista aiheutuvia kustannuksia. Hankkeen resurssit voidaankin kohdistaa pääosin työvoiman tehokkaaseen käyttöön.

5.4 Toteutuksen organisaatio

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksen henkilökuntaan kuuluvat toiminnanjohtaja/limnologi Juha Niemi, biologi Mikael Henriksson ja iktyonomi Sampo Vainio, jotka kaikki osallistuivat hankkeen suunnitteluun ja toteutukseen. Lisäksi hankkeessa on ollut aktiivisena mukana harjoittelijana ympäristökasvatukseen erikoistunut opiskelija Emma-Sofia Soini. Hankkeesta on vastannut toiminnanjohtaja Juha Niemi. Yhdistykseltä löytyy vankkaa asiantuntemusta ja kokemusta erilaisista ympäristökasvatushankkeista ja kansainvälisestä hanketoiminnasta.

Kuva 13. Yhdistyksen koko henkilökunta osallistui tapahtumien toteutukseen.

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys toimii hankkeessa yhteistyössä Kehittämisyhdistys SILMU ry:n kanssa ja hankkeella on kansainväliset partnerit Englannista, Durham Heritage Coast Partnership ja LAG Durham County Council.

5.5 Kustannukset ja rahoitus

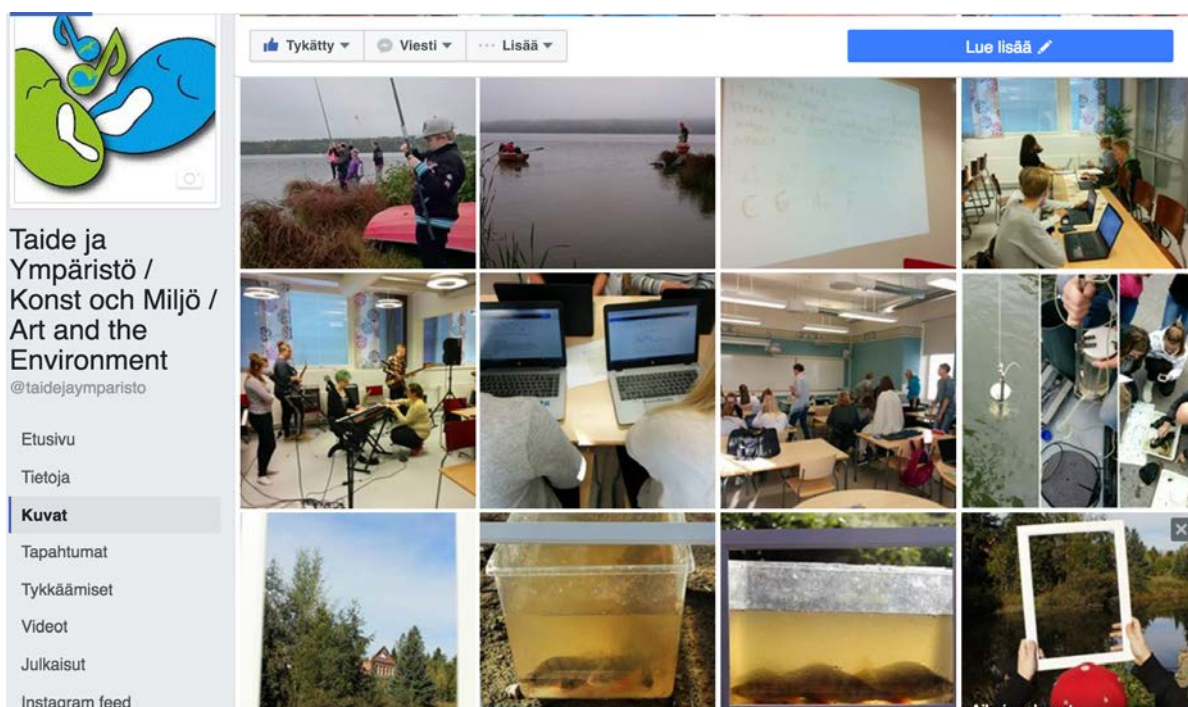
Hankkeen kokonaisbudjetti toteutusajalle on 225 000 euroa, josta 45 000 euron omarahoitusosuus katetaan mm. Svenska Kulturfondenin tuella ja yhdistyksen osallistumisella hankkeen palkkakustannusten maksamiseen. Hanke on rahoitettu Kehittämisyhdistys SILMU ry:n kautta.

5.6 Raportointi ja seuranta

Hankkeella on ohjausryhmä, jonka jäseninä ovat Juha Mäkinen Uudenmaan ELY-keskuksesta, Gina Forsström SILMU ry:stä ja Juha Niemi Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksestä. Ohjausryhmä kokoontuu ensimmäiseen kokoukseen 15.12.2016. Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksen hallitus, jonka edustajisto kattaa hyvin sekä alueellisen että hankkeen kannalta olennaisten tahojen edustuksen, seuraa hankkeen toteutusta aktiivisesti neljä kertaa vuodessa pidettävissä kokouksissa. Hankkeen ensimmäinen väliraportti käsittää vuoden 2016 marraskuun loppuun asti. Hankkeesta kirjoitetaan vuosittain väliraportit ja lisäksi raportoidaan maksatushakemusten yhteydessä toteutuneista toimenpiteistä ja toiminnasta sekä kustannusten kohdentamisesta. Hankkeen päätyttyä hankkeesta tehdään loppuraportti.

5.7 Viestintä

Hanke viestii toiminnastaan aktiivisesti eri kanavien kautta. Hankkeen pääviestintäväylinä käytetään hankkeelle perustettua Facebook -sivua osoitteessa www.facebook.com/taidejaymparisto. Hankkeella on myös oma Instagram -sivu ja Youtube -kanava ja hankkeesta löytyy tietoa myös yhdistyksen nettisivuilta osoitteesta www.vesi-ilma.fi. Hanke löytyy helposti eri lähteistä hakusanoilla ”taide ja ympäristö”, ”konst och miljö” ja ”art and the environment”. Hanke on viestinyt aktiivisesti toiminnastaan kyseisten kanavien kautta ja hanke on ollut näkyvästi esillä myös paikallislehdissä ja -radiossa. Hankkeen viestintää toteutetaan sekä suomeksi, ruotsiksi että englanniksi. Hanketta oltiin esittelemässä myös 16.11.2016 SILMU ry:n järjestämässä lehdistötilaisuudessa Mäntsälässä.

Kuva 14. Hanke löytyy aktiivisena eri sosiaalisen median kanavista ja hankkeesta viestitään myös paikallislehdissä ja radiossa.

5.8 Toteutusoletukset ja riskit

Hanke on lähtenyt onnistuneesti käyntiin virallisten sopimusten varmistumisten viipymisestä aiheutuneen hitaan alun jälkeen. Hanketta on pystytty toteuttamaan hankesuunnitelman ja suunnitellun mukaisesti ja hankkeen riskit on pystytty hallinnoimaan sekä kotimaassa tapahtuvan koulutoiminnan että kansainvälisen toiminnan osalta. Hankkeen onnistuvuuden kannalta vaivaton ja yhteisymmärryksessä tapahtunut kommunikointi hankepartnerin kanssa ja molemminpuolinen dynaaminen ote ovat avaimia hankkeen toimivuudelle. Hankkeen alku on osoittanut, että kansainvälinen yhteistyö toimii Englannin tulevasta EU -erosta huolimatta ja paikallisen Leader -ohjelmakauden alun epävarmuudesta huolimatta.

6. Yhteistyökumppanit, kohderyhmä ja hyödynsaajat

Kohderymänä ja hyödynsaajana ovat Itä-Uudenmaan koulujen oppilaat ja opettajat, kunnat, kuntien virkamiehet, paikalliset asukkaat, kylät ja paikallinen luonto. Koska hanke toimii molempien kotimaisten kielten lisäksi myös englanniksi on projektilla sosiaalisen median kautta varsin laajat toimimis-, vaikutus- ja aktivoimismahdollisuudet. Hankkeen yhteistyökumppanit on kerrottu kohdassa 2.

7. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Hanke jatkuu esitetyn hankesuunnitelman mukaisesti. Koulujen osoittaman kovan kiinnostuksen myötä hankkeeseen voidaan vuosien 2017 ja 2018 aikana ottaa mukaan useampia kouluja, joiden kanssa järjestetään hankkeen puitteissa pienempiä osaprojekteja luontotapahtumien ja kerho- ja työpajamuotoisen toiminnan kautta. Hankkeen viestintään ja suuremman kohderyhmän tavoittamiseen sosiaalisen median kautta panostetaan ensi vuoden aikana.

Porvoossa 12.12.2016

Juha Niemi
limnologi
050-5710335
juha.niemi@vesi-ilma.fi

Mikael Henriksson
biologi
050-4900692
mikael.henriksson@vesi-ilma.fi

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry.
www.vesi-ilma.fi
www.facebook.com/taidejaymparisto

LIITE 1. Matkaraportti 01/2016

Matkaraportti

Durhamin vierailu 27.-29.1.2016

Art and the Environment – “Creative Ways”
Taide ja ympäristö
Konst och miljö

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojelu ry.

Juha Niemi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Svenska kulturfonden

TIIVISTELMÄ

Hankkeen ensimmäinen varsinaista toimintaa ja yhteistyötä valmisteleva vierailu Durhamiin toteutui tammikuun 2016 lopussa. Matkan tarkoituksena oli varmistaa hankkeen rahoitusmahdollisuudet Englannin päässä, tavata paikallisen uuden Leader -ryhmän väkeä, sopia tulevasta yhteistyökuvioista ja suunnitella hankkeen tulevaa toimintaa. Matkaan lähti Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksen toiminnanjohtaja Juha Niemi. Englannin päässä keskeisimmät tapaamiset ja kokoukset järjestettiin hankkeen paikallisen yhteistyötahon Durham Heritage Coast Partnershipin koordinoimana paitsi kahdenkeskisenä myös paikallisen Leadertahon, paikallisten viranomaisten ja hankkeen tulevien yhteistyötahojen kanssa.

Kokouksiin ja toiminnan suunnitteluun osallistuivat

Juha Niemi
Niall Benson
Peter Nailon
George Gerring
Damian Crilly
Steven Bowyer
Sarah Marshall

Vesiensuojeluyhdistys
Heritage Coast Partnership
Wear Rivers Trust
Environment Agency
Environment Agency
Durham County Council
Durham Coast and Lowlands Leader
Coordinator
Newcastle University
The National Youth Advocacy Service

Heather Sugden
Steve Percival

Durhamin alueelle muodostettiin tulevalle ohjelmakaudelle täysin uusi Leader –ryhmä, minkä seurauksena myös henkilöstö vaihtui täysin. Matkan aikana tapaamisten myötä Leader- ja viranomaistahot saatiin vakuuttuneeksi hankkeen hyödyllisyydestä ja vaikuttavuudesta. Hankkeen toimintaan saatiin suuntaviivat ja yhteistyöhön ja hankkeen sisältöön liittyen ideoitii hankeosapuolia palvelevaa sisältöä. Samalla saatiin lisää selvyyttä päätöksentekoon ja hankkeen viralliseen alkamisajankohtaan liittyviin asioihin. Hankeosapuolten välille löytyi yhteiset sävelet siitä mihin hankkeella pyritään ja millä yhteisillä toimintatavoilla hankkeesta saadaan paras mahdollinen hyöty irti. Näiltä osin asioita täydennettiin hankesuunnitelmaan.

MATKAKERTOMUS

Keskiviikko 27.1.2016

Ensimmäinen päivä kului pääosin matkustamiseen ja 7:40 Helsingistä lähteneen lannon ja vaihtoyhteyden avulla Durhamiin saavuttiin pitkälti iltapäivän puolella. Iltatapaamisessa Steve Percivalin kanssa suunniteltiin hankkeen sisältöä ja keinoja yhdistää musiikki ja taide ympäristöasioiden opetukseen. Tähän etsittiin yhtymäkohtaa myös hankeosapuolten aikaisemmasta yhteisestä Leader –hankkeesta, jossa tuotettiin Steven johdolla musiikkikappale We All go Back to the Sea.

Torstai 28.1.2016

Torstaipäivä startattiin Niall Bensonin kanssa kahdenkeskisellä aamupalaverilla ja päivän ohjelman läpikäynnillä. Paikallisen Leadertahon ja viranomaisten edustajia menttiin tapaamaan mahdolliselle tulevalle luontotapahtumien opetusnäyttämölle jokivarteen ja tapaamisen aikana käytiin läpi hankkeen sisältöä sekä hankkeen alkamiseen ja päätöksentekoon liittyviä aikatauluja. Virallinen päätös hankkeelle saadaan Englannissa vasta valtakunnallisen ohjelmakauden tulitua hyväksytyksi kesän kynnyksellä.

Iltapäivällä lounaspalaverin jälkeen kokoonnuttiin yliopistolle suunnittelemaan ja ideoimaan hankkeen sisältöä ja tapaamaan yhteistyötahoja. Samalla tutustuttiin myös tätä hanketta mahdollisesti hyödyttäviin ja sivuaviin projekteihin, joita alueella on aiemmin toteutettu. Näitä olivat mm. koulujen ja paikallisten asukkaiden kanssa toteutettu ympäristön tilan seurantaan liittyvä projekti. Samalla oli oiva tilaisuus esitellä meidän omia paikallisia ympäristökasvatushankkeitamme. Ilta päättyi myöhäiseen illalliseen ja hedelmälliseen ideariihen.

Kuva 1. Yliopistolla suunniteltiin hanketta ja tutustuttiin paikallisiin ympäristökasvatusprojekteihin. Kuvassa vasemmalta Peter Nailon, George Gerring, Niall Benson ja Heather Sugden (kuva Juha Niemi).

Perjantai 29.1.2016

Perjantaiamuna Niall Bensonin kanssa suunnattiin paikallisten ympäristöviranomaisten luo. Hanketta esiteltiin paikalla oleville tahoille ja luotiin kontakteja. Samalla mietittiin hankkeen hyödynnettävyyttä paikallisten viranomaisten kannalta ja yhteistyökuvioiden kasvattamista.

Kuva 2. Hankkeen esittelyä ja yhteistyön lisäämistä viranomaisten suuntaan. Kuvassa vasemmalta George Gerring, Steven Bowyer, Peter Nailon, Niall Benson ja Damian Crilly (kuva Juha Niemi).

Kotimatka alkoi Newcastle'n lentokentältä kahden aikaan iltapäivällä ja takaisin Porvooseen saapuminen tapahtui puolenyön jälkeen.

Porvoossa 5.2.2016

Juha Niemi

LIITE 2. Matkaraportti 10/2016

Matkaraportti

Durhamin vierailu 24.-29.10.2016

Art and the Environment – “Creative Ways”
Taide ja ympäristö
Konst och miljö

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojelu ry.

Juha Niemi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Svenska kulturfonden

TIIVISTELMÄ

Hankkeen ensimmäinen kouluryhmän kanssa Englantiin suuntautunut opintomatka päästiin toteuttamaan lokakuun lopulla 2016. Matka suuntautui Englannin koillisrannikolle Durhamiin ja vierailua isännöivät hankepartnerimme Durham Heritage Coast Partnership ja paikallinen lukio East Durham College. Matkaan osallistui Askolan lukion kymmenen ensimmäisen vuoden opiskelijaa ja heidän kaksi opettajaansa sekä matkan johtajana toiminut vesiensuojeluyhdistyksen toiminnanjohtaja Juha Niemi. Opintomatkan aikana tutustuttiin paikallisiin ympäristöasioihin ja paikallisen lukion toimintaan ja oppilaisiin, tehtiin musiikkia, pidettiin työpajoja ympäristö- ja taideteemoihin liittyen, tutustuttiin paikallisiin ihmisiin ja kulttuuriin sekä toimintatapoihin. Matkan aikana majoituttiin ympäristö- ja taidekasvatukseen suuntautuneelle syrjäiselle maatilalle, joka sekin oli jo elämys sinällään.

Matka oli osalle oppilaista ensimmäinen ulkomaanmatka. Matkan aikana oli hienoa huomata oppilaiden rohkaistuvan esiintymään, puhumaan ja keskustelemaan sekä tutustumaan toisiin paikallisiin opiskelijoihin. Matkan aikana oppilaat myös tutustuivat paremmin toisiinsa ja muodostivat tiiviin hyvin yhdessä viihtyvän porukan. Oppilaat oppivat Englannin ympäristöasioista ja koulujärjestelmästä sekä näkivät miten ympäristöasioita hoidetaan ja käsitellään toisessa luonnoltaan ja ilmastoltaan toisenlaisessa maassa. Matkan aikana yhdessä East Durham Collegen oppilaiden kanssa tehtiin eri työpajojen avulla musiikkia, taidetta luonnossa ja muuta opettavaista hankkeen aihepiiriin sopivaa.

Matkaan osallistuivat

Juha Niemi

Vesiensuojeluyhdistys

Askolan lukiosta

Tiina Tolonen

Musiikinopettaja

Johanna Vuolteenaho

Biologianopettaja

Sekä opiskelijat

Weeti Tikkanen

Axel Colliander

Otto Salminen

Jyri Hammar

Kyösti Romppanen

Mikael Hautanen

Emilia Tuominen

Roosa Niemi

Adalmiina Ahola

Venla Kuosa

MATKAKERTOMUS

Tiistai 25.10.2016

Lento Helsinki-Vantaan lentoasemalta kohti Englantia lähti 7:45 ja paikalla lentokentällä oltiin hyvissä ajoin kuuden pintaan. Ensimmäinen kolmen tunnin lento lennettiin Lontoon Heathrown lentokentälle, jossa vaihtoaikaa ennen jatkolentoa oli nelisen tuntia. Tuona aikana ehdittiin syömään ja tutustumaan lentokentän tarjontaan sekä kuluttamaan penkkejä. Lento Lontoosta Newcastleen kesti tunnin verran ja perille saavuttiin kolmen aikaan paikallista aikaa. Newcastlesta ryhmäämme oli vastassa Niall Benson ja Gail Craig Heritage Coast Partnershipistä ja minibussiin ahtauduttuamme matkamme suuntautui majapaikkaamme Easl Lea Farm maatilalle Easingtoniin Durhamin itärannikolle. Pitkän matkapäivän ja kahden tunnin aikaeron siivittämänä ryhmä asettui majoittumaan ja nauttimaan illallista, jonka jälkeen alettiin rauhoittumaan ja lepäämään seuraavan päivän koitoksia varten.

Kuva 1. Askolan lukiolaiset ja heidän opettajansa reippaina lähdössä kohti Englantia.

Keskiviikko 26.10.2016

Aamupalan jälkeen ryhmämme lähti kävelemään merenrantaa kohti Niall Bensonin johdattamana. Matkalla Niall tutustutti meitä alueen hiilikaivoshistoriaan ja sen toiminnan lopettamisen seurannaisvaikutuksiin. Kaivostoiminnasta oli näkyvissä merkkejä paitsi kaivoskuiluhissien osalta myös meren rannalla kaivosjätteiden muodossa. Niall näytti 25 vuoden takaisia kuvia alueesta ja saimme huomata dramaattisen muutoksen ja alueen puhdistumisen pahimmista jätemääristä.

Kuva 2. Niall Benson johdattelemassa ryhmäämme hiilikaivosteollisuuden alueelle jättämien ympäristöongelmien pariin.

Kuva 3. Rannalla järjestettiin erilaisia ympäristökasvatuksellisia työpajoja paikallisen East Durham Collegen oppilaiden kanssa ja tutustuttiin toisiimme.

Paikalle saapui myös oppilasryhmä East Durham College –lukiosta, joihin tutustuttuamme tutkimme rannikon vuorovesivyoähykettä, eri kivilajeja ja kaivostoiminnan edelleen nähtävillä olevia merkkejä. Samalla äänitettiin meren ja rannikon ääniä ja kerättiin työkaluja koulun tiloissa tapahtuvaa työpajatyöskentelyä varten.

Koululla syödyn lounaan jälkeen siirryimme musiikkiluokkaan, jossa oppilaat esittelivät tekemiään esityksiä Suomen koulujärjestelmään, Askolaan ja Suomeen liittyen sekä Askolan Vähäjoesta tekemänsä kenttätutkimuksen tuloksiin liittyen. Oppilaat rohkaistuivat hienosti esiintymään ja puhumaan sekä tutustumaan paikallisiin opiskelijoihin. Paikallisen lukion musiikinopettajan Emma Friskin johdattamana teimme musiikkiharjoituksia rannikolta poimimillamme kivillä ja muilla sieltä löytämillämme antimilla. Samalla ideoimme yhteistä ympäristömusiikkiteosta ja tulevia yhteistyökuvioita. Suomalaiset ja englantilaiset oppilaat intoutuivat yhdessä myös jammailemaan askolalaisten tekemiä ympäristömusiikkikappaleita soitellen ja improvisoiden.

Kuva 4. East Durham Collegen tiloissa Askolan lukion oppilaat esittelivät englantilaisille Suomea, Askolaa, suomalaista koulumaailmaa ja hankkeessa työstämiään tutkimuksia Askolan Vähäjoesta.

Hyödyllisen ja opettavaisen iltapäivän jälkeen siirryttiin bussikyödyllä paikallisen supermarketin kautta majapaikkaan ja lounaaksi nautittiin englantilainen klassikko fish and

chips. Lounaan jälkeen oppilaat siirtyivät viettämään iltaa porukalla yöpaikkaansa ja uni maistui jännän ja puuhaisan päivän jälkeen.

Kuvat 5. Ja 6. Koululla pidettiin työpajoja ympäristömusiikkia tehden ja paikalliset opiskelijat intoutuivat soittelemaan taimen- ja rapubiisejä askolalaisten kanssa.

Torstai 27.10.2016

Torstaipäivä vietettiin majapaikassamme maatilalla ja sen läheisyydessä. Aamupalan jälkeen paikalle saapui 25 oppilaan ryhmä East Durham Collegesta ja päivän seikkailuihin lähdettiin taidekasvatukseen erikoistuneiden majapaikkamme pitäjien johdattamina. Esittelyjen jälkeen ensimmäisenä tehtävänä oli oman nimen kirjoittaminen maastoon luonnon antimia hyödyntäen. Sen jälkeen patikoitiin metsään ja heräteltiin aistit äärimmilleen erilaisten

tehtävien avulla, jotka sekoittivat ja yhdistivät eri maiden oppilaat upealla tavalla. Tästä rohkaistuneena vuorovaikutus voimistui ja yhteinen sävel opiskelijoiden kesken löytyi helposti. Metsässä tehtiin taidetta metsästä hyödynnettävillä antimilla ja opiskelijat nauttivat tehtävästä. Samalla tutustuttiin paikalliseen luontoon. Retki päättyi lopulta meren rannalle upeaan syrjäiseen poukamaan, jossa kaikki oppilaat yhteistyössä tekivät näyttävän taideteoksen rannalle rannan kivistä, kasveista ja vuoroveden mukanaan tuomista aineksista.

Kuvat 7. Ja 8. Erilaisten harjoitusten ja tehtävien avulla suomalaiset ja englantilaiset oppilaat tutustuivat toisiinsa ja metsässä tehtiin myös ympäristötaidetta.

Takaisin maatilalle saavuttuamme oppilaat esittivät tekemänsä laulut ja hyvästelimme paikalliset oppilaat. Lounaan jälkeen siirryimme ladolle työpajaan, jossa teimme pajuja hyödyntäen lyhtyjä ja jotkut puuhastelivat myös halloween-kurpitsojen parissa. Tämän jälkeen reippailimme kävelykierroksen kylällä ja rauhoituimme hetkeksi illanviettoa odottamaan.

Kuva 9. Rannalle tehtiin oppilasyhteistyönä taidetta sieltä löytyvistä materiaaleista. Samalla opittiin myös miten meri tuo rannoilleen kaikkea sinne heitettyä.

Iltaa istuimme maatilalla nauttien hyvästä ruuasta jutellen ja paikallisen lauluntekijän musiikkia kuunnellen ison nuotion ympärillä. Suomalaiset intoutuivat myös itse laulamaan ja esittämään lauluja englantilaisille. Pitkän päivän jälkeen oli mukava päästä nukkumaan ja lepäämään seuraavan päivän kaupunkikierrosta ja kotimatkaa varten.

Perjantai 28.10.2016

Perjantaiamuna pakkasimme tavarat ja siirryimme bussilla Durhamin kaupungin keskustaan. Vapaampi aamupäivä kului paikallisia nähtävyyksiä, kuten Durhamin katedraalia ja linnaa katsellen ja ostoksilla käyden. Puolenpäivän tienoilla kotimatkamme alkoi kohti Newcastle'n lentokenttää. Pitkä matkapäivä jaksettiin kunnialla loppuun ja Askolaan saavuttiin yöllä lauantain puolella.

Kuva 10. Matkaseurueemme Durhamin katedraalin edessä kulttuurikierroksella.

Matka sujui kaikin puolin mahtavasti ja mukana olleen oppilasryhmän kanssa oli hieno jakaa matkan kokemukset. Askolan reippaat oppilaat olivat erinomaisia lähettiläitä Askolan kunnalle ja lukiolle ja englantilaisille jäi hieno kuva matkaseurueestamme. Matkan tapahtumia päivitettiin aktiivisesti Facebook-sivuille ja matkan aikana työpajan kautta oltiin myös live-tilassa antamassa reaaliaikaista tietoa matkan tapahtumista.

Porvoossa 29.10.2016

Juha Niemi